

**Міністерство освіти і науки України
Національна спілка документознавців України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»
Західноукраїнський національний університет
Національний університет «Острозька академія»
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Сілезька політехніка (Сілезький технологічний університет, Польща)
Софійський університет Святого Климента Охридського (Болгарія)**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ

**XI Міжнародної науково-практичної
студентської конференції**

Одеса, 26 березня 2026 р.

УДК 002.1(062.552)

УДК [070+02+008+159.9+316+659.3+81]:004.77(062.552)

*Друкується за рішенням Вченої ради
Національного університету «Одеська політехніка»
(протокол № 17 від 28 квітня 2026 року)*

Актуальні питання інформаційної діяльності: традиції та інновації: зб. матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 26 березня 2026 р. / під заг. ред. В. Г. Спрінсяна. – Одеса : Одеська політехніка, 2026. – 655 с.

Збірник містить матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих учених, присвяченої проблемам інформаційної діяльності, масових комунікацій, інформаційного забезпечення освітніх процесів, інформаційного менеджменту в організаціях і прикладних аспектів застосування інформаційних технологій, а також соціальним, гуманітарним, економічним і технологічним вимірам сучасного медіапростору нашої держави в умовах збройного протистояння з країною-агресором. Статті та тези доповідей охоплюють також проблеми сучасної міжкультурної та міжособистісної комунікації.

Конференція була проведена Національним університетом «Одеська політехніка» 26 березня 2026 року.

Збірник розраховано на наукових працівників, фахівців інформаційної сфери та медіагалузі, викладачів, аспірантів і здобувачів ЗВО, а також усіх, хто цікавиться заявленою проблематикою.

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.

Відповідальність за зміст статей покладається на авторів.

UDC 002.1(062.552)

UDC [070+02+008+159.9+316+659.3+81]:004.77(062.552)

Published by the decision of the National University

«Odesa Polytechnic»

Academic Council (protocol № 17, 28.04.2026)

Topical issues of information activities: traditions and innovations:
coll. Materials of the 11th International Scientific and Practical Conference,
Odesa, March 26, 2026 / edited by V. G. Sprinsyan. – Odesa: Odesa
Polytechnic, 2026. – 655 pp.

The collection contains the materials of the 11th International Scientific and Practical Conference of students, postgraduates and young scientists, dedicated to the problems of information activities, mass communications, information support of educational processes, information management in organizations and applied aspects of the use of information technologies, as well as the social, humanitarian, economic and technological dimensions of the modern media space of our country in the conditions of armed confrontation with the aggressor country. The articles and theses of the reports also cover the problems of modern intercultural and interpersonal communication.

The conference was held by the National University «Odesa Polytechnic» on March 26, 2026.

The collection is designed for researchers, specialists in the information and media spheres, teachers, post-graduate students and students of higher education, as well as everyone who is interested in such issues.

The materials of the conference are published in the author's editorial office.

The authors are responsible for the content of the articles.

ЗМІСТ

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

<i>Васильєва Ірина Володимирівна, Національний університет «Одеська політехніка»</i> СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	18
<i>Вельгус Анастасія Олександрівна, Національний університет «Острозька академія»</i> SWOT-АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В ДЕПАРТАМЕНТІ ОСВІТИ І НАУКИ РІВНЕНСЬКОЇ ОДА: БЕЗПЕКОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ	25
<i>Гориславець Аліна Дмитрівна, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»</i> ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТО- ОБІГУ В ДІЯЛЬНІСТЬ КАДРОВИХ СЛУЖБ ПІДПРИЄМСТВА.....	33
<i>Дуженкова Христина Віталіївна, Національний університет «Одеська політехніка»</i> РОЗВИТОК Е-УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	38
<i>Заїтова Анна Маратівна, Національний університет «Одеська політехніка»</i> РЕСТАВРАЦІЯ ТА КОНСЕРВАЦІЯ ДОКУМЕНТІВ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	44
<i>Комісарук Олександр Олександрович, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ	49
<i>Кривошеєва Наталія Віталіївна, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»</i> ХМАРНІ СЕРВІСИ У ДОКУМЕНТООБІГУ ПІДПРИЄМСТВА: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ	57
<i>Кузьмич Анна Сергіївна, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»</i> ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ ..	62
<i>Лазарев Даниїл Вадимович, Національний університет «Одеська політехніка»</i> КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	69

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ

*Арезда Артемій Русланович, Інститут цифрових технологій, дизайну та транспорту
Національного університету «Одеська політехніка»*

КОЛІР, КОМПОЗИЦІЯ ТА ГРАФІЧНІ ЕЛЕМЕНТИ ЯК ФАКТОРИ ВПЛИВУ
НА ПОВЕДІНКУ КОРИСТУВАЧІВ ВЕБСАЙТІВ369

*Білан Віталіна Євгеніївна, Недайборц Іван Володимирович, Національний
університет «Одеська політехніка»*

КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РЕКЛАМІ АБО ДОТЕПНІ ТРЮКИ
ВИРОБНИКІВ.....375

Грицаєнко Юрій Володимирович, Національний університет «Одеська політехніка»

МАНІПУЛЯТИВНІ ПРАКТИКИ ЗМІ ЯК ЗАГРОЗА ОСНОВАМ
ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ378

*Грищенко Олександр Олегович, Київський столичний університет імені Бориса
Грінченка*

СПЕЦИФІКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ЕТИКИ В УМОВАХ ІНТЕРАКТИВНОСТІ
НОВИХ МЕДІА384

Данькіна Анастасія Дмитрівна, Національний університет «Одеська політехніка»

ПРОБЛЕМА ФЕЙКІВ І ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА РOLЬ
ЖУРНАЛІСТІВ У ПРОТИДІЇ ЇМ389

Журенко Софія Володимирівна, Національний університет «Одеська політехніка»

КОМУНІКАЦІЯ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ЧАСТИНА
ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....393

Клименко Михайло Анатолійович, Національний університет «Одеська політехніка»

МАНІПУЛЯТИВНІ ПРАКТИКИ БРЕНД-КОМУНІКАЦІЇ В
МЕДІАТЕХНОЛОГІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ397

Крупницька Сюзанна Степанівна, Національний університет «Одеська політехніка»

ІНСТРУМЕНТИ МАНІПУЛЯЦІЇ ГРОМАДСЬКОЮ ДУМКОЮ В
ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....406

*Пікалова Валерія Володимирівна, Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ: МЕТОДИ ПРОТИДІЇ ТА
РОЛЬ БІБЛІОТЕК ЯК ІНСТИТУТІВ ДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ414

УДК: 021.1:[316.776.23:077.76]-048.66

Валерія Пікалова,

здобувачка 1-го курсу спеціальності

В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа»

Національного університету «Полтавська політехніка

імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник – д. іст. н., професор, завідувач кафедри

українознавства, культури та документознавства,

Передерій І. Г.

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕТОДИ ПРОТИДІЇ ТА РОЛЬ БІБЛІОТЕК ЯК ІНСТИТУТІВ ДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У тезах розглянуто проблему поширення дезінформації у цифровому інформаційному просторі в умовах російсько-української війни. Показано, що сучасний інформаційний простір характеризується значною кількістю фальсифікованого контенту, що ускладнює розрізнення недостовірних повідомлень і перевірених матеріалів. Проаналізовано основні методи виявлення та протидії дезінформації, зокрема фактчекінг, розвиток медіаграмотності та використання інструментів машинного навчання.

Окрему увагу приділено ролі бібліотек як суспільних інституцій, що сприяють поширенню перевіреної інформації, формуванню критичного мислення користувачів та підвищенню рівня інформаційної культури суспільства.

Ключові слова: дезінформація, бібліотеки, верифікація інформації, медіаграмотність, фактчекінг.

The theses examine the problem of the spread of disinformation in the digital information space under the conditions of the Russian-Ukrainian war. It is shown that the contemporary information environment is characterized by a significant amount of falsified content, which complicates the distinction between fake and reliable information. The main methods of detecting and countering disinformation are analyzed, including fact-checking, media literacy and machine learning tools.

Special attention is paid to the role of libraries as public institutions that promote access to verified information, contribute to the development of users' critical thinking and strengthen the information culture of society.

Keywords: *disinformation, libraries, information verification, media literacy, fact-checking.*

У сучасному інформаційному суспільстві інформація є одним із ключових ресурсів, що безпосередньо впливає на політичну, соціальну та культурну сфери суспільного життя. В умовах російсько-української війни інформація набуває особливої стратегічної ваги, оскільки використовується як інструмент маніпуляції, пропаганди та викривлення реальних подій, що впливає на суспільне сприйняття дійсності. У таких умовах здатність аналізувати, критично оцінювати та відрізнити достовірну інформацію від дезінформації стає однією з ключових компетентностей сучасної людини.

Важливу роль у цьому процесі відіграють бібліотеки, які функціонують як суспільні інформаційні інституції, що забезпечують доступ до перевірених джерел інформації та сприяють формуванню критичного мислення користувачів. У цифровому інформаційному просторі бібліотеки здатні протидіяти поширенню дезінформації шляхом акумулювання достовірних інформаційних ресурсів, розвитку медіаграмотності та створення надійного інформаційного середовища для користувачів.

Як зазначає Т. А. Павленко, на міжнародному рівні не існує єдиного універсального визначення поняття «дезінформація» [7]. Узагальнюючи підходи, запропоновані у дослідженнях Ради Європи, дослідники розрізняють кілька типів недостовірної інформації:

1. *Дезінформація (disinformation)* – свідомо створена та поширена неправдива інформація, метою якої є введення аудиторії в оману або завдання суспільної шкоди.

2. *Неправдива інформація (misinformation)* – помилкова або неточна інформація, що поширюється без наміру завдати шкоди.

3. *Спотворена інформація (malinformation)* – інформація, заснована на реальних фактах, однак подана у викривленому контексті або використана з метою заподіяння шкоди.

Водночас Кодекс ЄС із протидії дезінформації визначає дезінформацію як доведено неправдиву або таку, що вводить в оману, інформацію, яка поширюється з метою навмисного введення громадськості в оману. Таким чином, дезінформацію можна визначити як спотворену або свідомо неправдиву інформацію, що поширюється під

виглядом достовірної з метою маніпуляції суспільною думкою та створення негативних соціальних наслідків [7].

З метою більш чіткого розмежування поняття «дезінформація» доцільно розглянути суміжні поняття – фейк, пропаганду та маніпуляцію.

Під *фейком* зазвичай розуміють неправдиву або вигадану інформацію, що поширюється як навмисно, так і без усвідомлення її недостовірності. Часто фейкові повідомлення мають форму новин або інформаційних матеріалів, що містять фактичні неточності, перекручені відомості або сатиричний контент, який сприймається аудиторією поза відповідним контекстом.

Пропаганда являє собою систематичне поширення інформації або ідей, спрямованих на формування певних суспільних поглядів, установок чи ідеологічних наративів. Її метою є вплив на громадську думку та поведінку аудиторії, причому пропаганда може використовувати як правдиві, так і частково спотворені відомості

Маніпуляція розглядається як цілеспрямований вплив на свідомість аудиторії через використання психологічних і комунікативних прийомів, зокрема апелювання до емоцій, страхів або упереджень. При цьому маніпулятивний вплив може здійснюватися як на основі неправдивої інформації, так і шляхом подання достовірних фактів у викривленому або вибіркового контексті [2;3].

Основним середовищем поширення дезінформації сьогодні є соціальні мережі та месенджери. В умовах інформаційної війни, яку РФ веде проти України, їх роль у поширенні маніпулятивних повідомлень значно зросла. За результатами досліджень, основними каналами

поширення дезінформації про перебіг війни є соціальні мережі (53 %) та месенджери (35 %) [4].

Прикладом дезінформації є поширене в Telegram повідомлення про нібито вигнання батька українського скелетоніста В. Гераскевича з олімпійського селища під час зимових Олімпійських ігор 2026 року. Новина супроводжувалася логотипом TF1 Info та поширювалася також через російські акаунти в соціальній мережі X (колишній Twitter). Фактчекінгове видання Гвара Медіа встановило, що телеканал такого сюжету не публікував, а відео було змонтоване з не пов'язаних із подією матеріалів. Недостовірність цієї інформації підтвердив і МОК [6].

У зв'язку з цим важливим є розуміння способів убезпечення від впливу дезінформації та використання інструментів її виявлення. До основних методів належать: аналіз джерела інформації, перевірка автора матеріалу, оцінка змісту та заголовку, перевірка посилань і актуальності повідомлення, а також ідентифікація сатиричного чи пародійного контенту. Важливим елементом є фактчекінг та критичний аналіз емоційного впливу інформації на аудиторію [10].

Окрему роль у протидії дезінформації відіграють інструменти машинного навчання (ML) – спеціалізовані програмні системи, що здатні аналізувати та класифікувати текстовий, візуальний і аудіовізуальний контент з метою виявлення ознак маніпуляції або недостовірності. До таких інструментів належать, зокрема, Google Fact Check Tools та Mantis Analytics [1].

Важливими для протидії дезінформації є також практичні рекомендації експерта Лондонського бюро розслідувальної журналістики К. Блека, який під час виступу в Україні наголошував на необхідності

критичного підходу до інформації. Серед основних правил перевірки інформації він виокремлює такі: перевірку автора матеріалу та його професійного досвіду, аналіз джерел інформації і контексту цитат, використання офіційних ресурсів державних установ та організацій, перевірку достовірності фотографій і фактів, а також звернення до фахівців для уточнення спірної інформації. Ключовим принципом при цьому є критичне ставлення до будь-яких повідомлень і самостійна перевірка фактів [5].

Зазначені правила є особливо актуальними для бібліотечних установ, оскільки вони працюють з інформаційними потоками та несуть професійну відповідальність за поширення достовірних інформаційних ресурсів. Бібліотеки дедалі активніше долучаються до протидії дезінформації, організовуючи просвітницькі заходи з медіаграмотності та сприяючи формуванню критичного мислення користувачів.

Зокрема, Публічна бібліотека імені Лесі Українки (м. Київ) створила на своєму сайті інформаційний розділ, присвячений протидії російській інформаційній агресії, де представлено перелік телеграм-каналів, що поширюють фейки, а також «білий список» перевірених українських медіа, серед яких Суспільне, Українська правда, Укрінформ та інші [9].

Іншим прикладом є діяльність Жовтоводської центральної бібліотеки (Дніпропетровська область), фахівці якої підготували низку мультимедійних матеріалів, спрямованих на протидію інформаційним маніпуляціям. Серед них – психологічний айстопер «Тільки без паніки», мультимедійний інформакцент «Інформаційна війна: як протидіяти дезінформації та боротися з фейками» та мультимедійний навігатор «Що почитати під час війни: 15 ресурсів із безкоштовними книгами» [8]. Так

бібліотеки демонструють готовність протидіяти інформаційним атакам та утверджують свою роль як важливих суспільних інституцій, що забезпечують доступ до достовірної інформації в умовах інформаційної війни.

Отже, в умовах російсько-української війни дезінформація стала важливим інструментом інформаційного впливу на суспільство. Її поширення у цифровому середовищі потребує розвитку навичок критичного сприйняття інформації, перевірки джерел та використання інструментів фактчекінгу.

У цьому контексті бібліотеки відіграють важливу роль як суспільні інституції, що забезпечують доступ до перевірених інформаційних ресурсів, сприяють підвищенню медіаграмотності користувачів та формуванню критичного мислення. Їх діяльність у сфері інформаційної просвіти та популяризації достовірних джерел інформації є важливим чинником протидії дезінформації та зміцнення інформаційної безпеки суспільства.

Список використаних джерел:

1. Аналіз методологій виявлення джерел дезінформації / О. Лозинська та ін. Herald of Khmelnytskyi National University. Technical sciences. 2024. Т. 341, № 5. С. 57–64. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5732-2024-341-5-8> (дата звернення: 07.03.2026).
2. Доскіч Л. С. Фейкові новини як новітній засіб маніпуляції та дезінформації. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2022. № 4. С. 73. doi: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2022.269809> (дата звернення: 06.03.2026).
3. Драбюк С. Пропаганда та її види. Шляхи протидії пропаганді. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 1. С. 154. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.01.28> (дата звернення: 06.03.2026)

4. Дячук К. Опитування: Telegram є найпопулярнішим джерелом інформації для 47% українців. URL: <https://imi.org.ua/news/opytuvannya-telegram-ye-najpopulyarnishym-dzherelom-informatsiyi-dlya-47-ukrayintsiv-i64543> (дата звернення: 06.03.2026)

5. Кунанець Н., Пристай М. Роль бібліотек у забезпеченні інформаційної безпеки. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 9. doi: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2022.269765> (дата звернення: 07.03.2026)

6. Орманжи А. Фейк. Батька скелетоніста Гераскевича вигнали з олімпійського селища. *Гвара Медіа*. URL: <https://gwaramedia.com/fejk-syuzhet-tfl-info-batko-ukrainskogo-skeletonista-geraskevicha-zignali-z-olimpijskogo-selishha/> (дата звернення: 06.03.2026).

7. Павленко Т. А. Дезінформація: поняття та ознаки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 337-339. URL: https://lsej.org.ua/7_2022/80.pdf (дата звернення: 06.03.2026)

8. Робота бібліотекарів Дніпропетровщини в умовах російсько-української війни. Українська бібліотечна асоціація. URL: <https://ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5017-robota-bibliotekariv-dnipropetrovshchyny-v-umovakh-rosiisko-ukrainskoj-viiny> (дата звернення: 07.03.2026).

9. Російсько-українська війна. Публічна бібліотека імені Лесі Українки. URL: <https://lukl.kyiv.ua/rosiysko-ukrayinska-viyna-informatsiynyy-zakhyst/> (дата звернення: 07.03.2026).

10. Тищенко В. С., Мужанова Т. М. Дезінформація і фейкові новини: ознаки та методи виявлення в мережі Інтернет. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2022. № 2 (18). С. 175–186. DOI: <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2022.18.175186> (дата звернення: 07.03.2026)